

РЕШЕНИЕ

№ 308

гр. София, 12.10.2015 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ВЪРХОВЕН КАСАЦИОНЕН СЪД на Република България, Наказателна Колегия, трето наказателно отделение, в публичното съдебно заседание на седемнадесети септември, две хиляди и петнадесетата година в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: Цветинка Пашкунова

ЧЛЕНОВЕ: Севдалин Мавров

Красимир Шекерджиев

при участието на секретаря Илияна Петкова и прокурора Петър Долапчиев, като разгледа докладваното от съдия Шекерджиев КНД №974 по описа за 2015 г. и за да се произнесе, взе предвид следното:

Производството пред ВКС е образувано по касационни жалби на защитниците на подсъдимите В. И. К. и С. К. М. срещу решение №80 от 13.03.2015 г., постановено по ВНОХД №140/2015 г., по описа на Апелативен съд- гр. София.

С присъда №284, постановена на 13.11.2014 г. по НОХД №4014/2014 г. по описа на Софийски градски съд, подсъдимите К. и М. са признати за виновни в това, че на 31.12.2013 г., около 21:20 часа в [населено място], [улица], вх., ап., в съучастие помежду си като съизвършители, са отнели чужди движими вещи на обща стойност 400 лева от владението на Н. К. К. с намерение противозаконно да ги присвоят, като са употребили за това сила и грабежът е придружен с убийството на К., като на основание чл.199, ал.2, т.2 във вр. с чл.198, ал.1 и чл.20, ал.2 НК, във вр. с чл.58а, ал.1 НК са им наложени наказания по 12 години и шест месеца „лишаване от свобода“, които да бъдат изпълнени в затвор при първоначален „строг“ режим.

С присъдата двамата подсъдими са осъдени да заплатят на К. Г. К. при условията на солидарност сумата от 50 000 лева- обезщетение за претърпени в резултата на престъплението неимуществени вреди, ведно със законната лихва, считано от 31.12.2013 г. до окончателното изпълнение на задължението и 2 000 лева- държавна такса върху уважената част от гражданския иск, както и по отделно по 3 499 лева- разноски по водене на делото.

С въззивно решение №80 от 13.03.2015 г., постановено по ВНОХД №140/2015 г., по описа на Апелативен съд- гр. София първоинстанционната присъда е изменена в частта, относно наказанията на двамата подсъдими, като те са увеличени на по двадесет години „лишаване от свобода“ за всеки един от тях.

В останалата ѝ част присъдата е потвърдена.

В касационната жалба на защитникът на подсъдимия К. сочи касационните основания по чл.348, ал.1, т.2 и 3 НПК, като твърди, че въззивната инстанция е допуснала съществено нарушение на процесуални правила като не е направила собствен анализ на доказателствата и доказателствените средства. Моли да бъде отчетено това, че въззивният съд е изразил съгласие с възприетото от първоинстанционния съд, а не е обсъдил сам доказателствата по делото, като не е ясно как е достигнал до изводите, че размера на наказанията на подсъдимите е следвало да бъде завишен.

Оспорват се изводите на въззивната инстанция, че в конкретният случай е приложима разпоредбата на чл.38а НК и престъплението е „особено тежко“. В тази връзка се поддържа, че не са оборени верните мотиви на първоинстанционния съд и предходните осъждания на К. и лошите му характеристични данни не могат да обосноват такава оценка на престъплението без то да съдържа и допълнителни неблагоприятни елементи.

На тези основания се предлага атакувания въззивен съдебен акт да бъде отменен и бъде потвърдена постановената първоинстанционна присъда.

В жалбата на защитника на подсъдимия М. са посочени касационните основания по чл.348, ал.1, т.1 и т.3 НПК.

Поддържа се, че въззивният съд неправилно е приложил материалния закон, като незаконосъобразно е приел, че този подсъдим е осъществил състава на престъплението от субективна страна при форма на вината „пряк умисъл“. Твърди, че той е смятал, че действията му, свързани със затискането на устата и носа на пострадалата и притискането на шията ѝ нямат да доведат до смъртта на К., а са осъществени единствено с цел сломяване на съпротивата ѝ.

За наказанието се поддържа, че същото е явно несправедливо, тъй като е изключително завишено.

На тези основания се предлага атакувания въззивен съдебен акт да бъде изменен, като наложеното на подсъдимия М. наказание бъде намалено.

В хода на касационното производство защитниците на подсъдимите поддържат изцяло касационните жалби и молят да бъдат уважени на основанията, посочени в тях.

Защитникът на подсъдимия К. моли да бъде отчетено това, че липсват основания престъплението да бъде квалифицирано като такова по чл.116, ал.1, т.6, пр.2-ро и 3-то НК защото въззивният съд (в мотивите на съдебния си акт) сам е приел, че същото е осъществено при условията на непредпазливост. Твърди се, че неправилно е отчетена и обществената опасност на деянието и дееца, като не е съобразено обстоятелството, че този подсъдим никога не е бил осъждан за грабеж.

Моли да бъде намалено наказанието, тъй като същото следва да послужи за превъзпитание, а не се налага с цел мъст.

Защитникът на подсъдимия М. поддържа, че той не е осъществил престъплението при условията на „пряк умисъл“ защото смъртта на пострадалата е могла да бъде постигната по начин, различен от задушаване. В подкрепа на тезата си сочи и това, че той е извършил престъплението като предварително е бил подготвен с ръкавици и суичър на главата-вещи, които препятстват разпознаването му. Моли да бъде прието, че той не е целял смъртта на пострадалата и да бъде намалено наложеното му наказание.

Повереникът на частните обвинители и граждански ищци моли касационните жалби да бъдат оставени без уважение. Поддържа, че правилно са били определени наказанията на двамата подсъдими, като законосъобразно съдът е приел, съществуването на множество отегчаващи отговорността на М. и К. обстоятелства налага завишаването на отмерените им наказания.

Представителят на държавното обвинение предлага касационните жалби да бъде оставена без уважение, защото законът е приложен правилно и липсват посочените в жалбите нарушения.

Моли да не бъде прието оплакването, свързано с липса на собствени мотиви на въззивния съдебен акт, като бъде отчетено това, че при провеждане на производството по реда на чл.371, ал.1 НПК е естествено да има припокриване на аргументите в мотивите на двата съдебни акта.

Поддържа, че правилно наказанията на двамата подсъдими са били завишени, като законосъобразно е отчетената обществената опасност на К. и М. и тази на извършеното от тях престъпление.

Подсъдимият М. изразява съжаление за извършеното и моли наказанието му да бъде намалено до размера, наложен от първостепенния съд.

Подсъдимият К. моли за честен и справедлив процес.

Върховният касационен съд, след като обсъди доводите на страните в производството и извърши проверка на въззивния съдебен акт, намери следното:

Касационните жалби са неоснователни.

По оплакването за допуснати съществени нарушения на процесуални правила:

Касационният съд прие, че въззивният съд не е допуснал съществени нарушения на процесуални правила по смисъла на чл.348, ал.3 НПК. Единственото оплакване, относимо към касационното основание по чл.348, ал.1, т.2 НПК е това за липса на собствен доказателствен анализ в мотивите на постановения въззивен съдебен акт.

При внимателен преглед на въззивното решение, касационната инстанция прецени, че то не страда от посочения порок. Въззивният съд е анализирал събраните в хода на производството доказателствени източници, като правилно е ценил приложените по делото доказателствени средства- протокол за оглед на местопроизшествието, протокол за оглед на труп, с които са иззети веществени доказателства, впоследствие изследвани от приетите по делото експертизи.

Законосъобразно са кредитирани гласните доказателствени средства и конкретно обясненията на подсъдимия К., дадени на фазата на досъдебното производство, като съдът вярно е преценил, че се кореспондират с останалите гласни доказателства (в това число и обясненията на подсъдимия М.).

Правилно въззивният съд е преценил, че събраните в производството доказателства и доказателствени средства кореспондират помежду си и подкрепят изцяло фактите, отразени в обстоятелствената част на обвинителния акт.

Не може да бъде възприето оплакването, че липсва самостоятелен анализ на доказателствените източници, тъй като въззивният съд е направил подробен такъв и е отразил в решението си кои възприема и защо изключва останалите. Няма как във въззивно решение да не бъдат преповторени част от изводите на първостепенния съд, още повече когато производството законосъобразно се е развило по реда на диференцираната процедура по глава XXVII НПК.

Предвид изложеното, касационната инстанция прецени, че въззивният съд не е допуснал съществени нарушения на процесуални правила, свързани с анализа на доказателствата, които налагат отмяната на постановения въззивен съдебен акт.

По оплакването за нарушение на материалния закон:

Единственото оплакване, свързано с приложението на материалния закон, отразено в двете касационни жалби е свързано с оспорване на осъществяване на престъплението от страна на двамата подсъдими при наличието на квалифициращия признак по чл.199, ал.2, т.2 НК. В жалбата си защитникът на подсъдимия К. поддържа, че умъртвяването на пострадалата К. е класически случай на „екцес“ на умисъла по отношение на него, а в жалбата на подсъдимия М. се оспорва осъществяването на това действие при условията на „пряк“ умисъл.

При преценката на основателността на депозираните жалби в тази им част касационната инстанция намира за необходимо да отбележи, че правилно въззивния съд е постановил съдебния си акт като е съобразил фактите, отразени в обстоятелствената част на обвинителния акт. Няма спор, че наказателното производство се е развило при приложението на чл.371, т.2 НПК, като двамата подсъдими са признали тези факти от една страна, а от друга същите се подкрепят и от доказателствата по делото. При това положение е недопустимо именно тези обстоятелства да бъдат оспорвани пред въззивната и касационната инстанция след като подсъдимите са ги признали пред първостепенния съд. В обвинителния акт е отразено по изричен начин, че двамата подсъдими, преди извършване на престъплението, са се разбрали след влизане в жилището М. да удуши пострадалата, а К. да отнема ценни вещи и пари, за които са смятали, че се намират в апартамента. След като тези обстоятелства са признати от подсъдимите не може да бъде оспорена субективната страна на извършения квалифициран грабеж или да се поддържа теза за наличие на екцес на умисъла при К. и непредпазливост при М.. Ако двамата са преценили, че отразеното в обвинителния акт не отговаря на действителността, те е следвало да се противопоставят на провеждането на диференцираната процедура по глава XXVII НПК, респективно да загубят възможността наказанието им да бъде наложено при приложението на чл.58а НК. След като те са взели информирано решение да се ползват от посочената процедура те сами са препятствали възможността да оспорват фактите, отразени в обстоятелствената част на обвинителния акт в рамките на предвидения в закона общ наказателен процес. В този смисъл е и ТР №1/2009 г. на ОСНК.

Предвиди изложеното, касационния съд прецени, че отразените в обстоятелствената част на обвинителния акт факти сочат на правна квалификация по чл.199, ал.2, т.2 във вр. с чл.198, ал.1 и чл.20, ал.2 НК, което е и основание да се приеме, че предходните съдебни състави са приложили правилно материалния закон.

Единствено и само с оглед пълнота на изложението трябва да бъде посочено и това, че съдилищата правилно при преценка на действията на двамата подсъдими са приели, че М. е действал умишлено и по отношение на квалифициращото обстоятелство по чл.199, ал.2, т.2 НК, тъй като той е затиснал носа и устата на възрастната пострадала и е стиснал врата ѝ със значителна сила, което сочи на намерение да я умъртви, а не да сломи съпротивата ѝ.

От друга страна по делото е установено, че двамата подсъдими са разпределили ролите си при извършването на съставното престъпление, което съгласно константата практика на съдилищата е основание да носят отговорност за извършването му при условията на съизвършителство, без значение кой конкретно е участвал в отделните елементи от осъществяване на изпълнителното му деяние.

Предвид изложеното, касационния съд прецени, че атакувания въззивен съдебен акт не следва да бъде коригиран в частта му, относима към приложението на материалния закон защото той е приложен правилно.

По оплакването за явна несправедливост на наложените наказания:

При преценка на наказанието, наложено на двамата подсъдими касационния съд прие, че правилно осъществено от тях престъпление е оценено като особено тежко по смисъла на чл.38а, ал.2 НК. Преценката дали са налице предпоставките за налагане на наказанието „доживотен затвор“ се прави на базата на сравнението на конкретното престъпление-предмет на производството с други престъпления с идентична правна квалификация. В този случай правилно въззивният съд е приел, че осъществено от подсъдимите разкрива по- висока степен на обществена опасност на извършеното в сравнение със сходни посегателства като е отчетена възрастта на пострадалата, липсата на необходимост тя да бъде умъртвена, с оглед преодоляване на съпротивата ѝ, начина на умъртвяването ѝ, взетото преди извършване на престъплението решение тя да бъде убита, използването на нейната доверчивост и не на последно място обременото съдебно минало на подсъдимите и това, че същите са били многократно осъждани за извършени престъпления против собствеността.

Тези характеристики на престъплението и личността на извършителите му (правилно отчетени като отегчаващи отговорността обстоятелства) дават основание и на този съд да приеме, че същото е особено тежко и по отношение на него законосъобразно е наложено наказанието „доживотен затвор“. Определянето на по- леко по вид наказание би било несправедливо от една страна, а от друга не би било съобразено с целите на чл.36 НК.

Ето защо, касационният съд прие, че законосъобразно въззивната инстанция е преценила, че наказанието на М. и К. следва да бъде определено на „доживотен затвор“ и впоследствие същото по реда на чл.58а, ал.2 НК правилно е било заменено с по- лекото наказание „лишаване от свобода“ за срок от двадесет години.

Касационният съд не възприе оплакването, че така определеното наказание има характер на отмъщение и не би гарантирало превъзпитанието на двамата подсъдими. Вярно е, че тази цел, очертана в разпоредбата на чл.36 НК, има съществено значение, но е вярно и това, че наред с нея при определяне на наказанието следва да се отчита и генералната превенция, а същата налага изолирането на двамата подсъдими от обществото за срок не по- малък от отмерения от въззивния съд. Евантуалното му намаляване би било от една страна незаконно, тъй като би направило невъзможно превъзпитанието им, а от друга е неоправдано с оглед личността на подсъдимите и извършеното от тях престъпление. Това наказание категорично не е отмъщение за извършеното от тях, а е правилно определено, в рамките на законосъобразно воден наказателен процес.

Така мотивиран, Върховният касационен съд, Трето наказателно отделение

Р Е Ш И :

ОСТАВЯ В СИЛА решение №80 от 13.03.2015 г., постановено по ВНОХД №140/2015 г., по описа на Апелативен съд- гр. София.

Решението не подлежи на обжалване.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ: 1.

2.